

19.9.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta (HE70/2022 vp)

Autoliitto on lausunut hallituksen ajokorttilakiesityksestä toukokuussa ja tämä on täydentävä lausunto liittyen ajoharjoitteluratoihin.

Esityksessä ehdotetaan, että riskientunnistamiskoulutukseen (RTK) lisättäisiin teoria- ja ajo-opetuksen koulutusvaatimuksia. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että liukkaan kelin harjoittelu pitäisi antaa ensisijaisesti ajoharjoitteluradalla.

Traficom julkaisi syyskuun alussa seurantatutkimuksen, jonka mukaan positiivinen liikenneturvallisuuskehitys on jatkunut nykyisen, kesällä 2018 voimaan tulleen ajokorttilain voimaantulon jälkeen, vaikka toisenlaisiakin johtopäätöksiä on julkisuudessa esitetty. Erityisesti 17-vuotiaiden ajokortillisten onnettomuuksista on vallinnut yleisesti mielikuva, että ikäluokka on valtava riski liikenteessä. Mielikuvaa on vahvistanut se, että kun alaikäinen joutuu onnettomuuteen, ikä on lähes poikkeuksetta mainittu uutisotsikoissa. Tutkimuksen mukaan 17-vuotiaiden todennäköisyys joutua onnettomuuteen oli kuitenkin ajokorttilain uudistuksen jälkeen alemmalla tasolla kuin 18–19-vuotiailla ennen uudistusta.

Vuoden 2018 ajokorttilakiuudistuksessa mahdollistettiin liukkaan kelin opetuksen antaminen ajosimulaattorilla ja samalla poistettiin velvoite suorittaa harjoittelu ajoharjoitteluradalla. Nyt julkaistun tutkimuksen perusteella se ei ole lisännyt uusien ajokortillisten onnettomuusriskiä. Nyt valmisteilla olevassa ajokorttilakiesityksessä esitetään kuitenkin, että osa kuljettajaopetuksesta pitäisi taas antaa ajoharjoitteluradalla, jos radalle on pääasiallisen opetuspaikkakunnan keskustasta enintään 80 kilometrin matka.

Kilometriraja asettaa ajokorttia suorittavat täysin eriarvoiseen asemaan.

Yhdenvertaisuusperiaatteen perusteella ratavaatimus ei voi olla siitä kiinni, missä ratatoimijoita sattuu milloinkin olemaan tai missä ajokorttia suorittava sattuu kulloinkin asumaan.

Tarkoituksenmukaisuusnäkökulmasta asia on ongelmallinen, sillä suistumisonnettomuuksia tapahtuu juuri syrjäisemmillä seuduilla, joilla ei ratapakkoa jatkossa olisi. Vaatimuksen kohdentamisen tulee perustua liikenneturvallisuuden kannalta merkityksellisiin perusteisiin, mutta nyt niitä ei ole lainkaan selvitetty.

Toinen ongelma on ratojen kunto ja taloudellinen tilanne. Pääosin 1980-luvulla rakennettujen ajoharjoitteluratojen ongelma on se, että niissä vallitsevat olosuhteet eivät sovellu nykyaikaisilla turvajärjestelmillä varustetulla autoilla tapahtuvaan kouluttamiseen. Ratoja omistavien yhtiöiden ja yhdistysten talous on ollut kovilla viime vuosina ja tästä syystä radoille on kertynyt paljon investointivelkaa, mikä johtanee merkittäviin ratamaksujen korotuksiin tulevina vuosina. Suurimmalla osalla radoista on lisäksi alueellinen monopoliasema, joten edes kilpailu ei olisi asettamassa rajoja hinnoittelulle.

Osa radoista on jo kokonaan lakkautettu tai mennyt konkurssiin. Esimerkiksi keväällä konkurssiin asetetun Porvoon ajoharjoitteluradan toiminnan päättyminen johtaa siihen, että porvoolaisten pitäisi lähteä ajoharjoitteluradalle Vantaalle ja Lahden radan lakkauttamisen takia lahtelaiset joutuisivat Riihimäelle. Ratojen vähentyessä myös vapaiden harjoitteluajkojen saamisessa on odotettavissa ongelmia.

Traficomin ajokorttilain seurantatutkimus ei osoita mitään perusteita sille, että ajoharjoitteluratapakosta olisi hyötyä liikenneturvallisuudelle, vaan esitys on puhtaasti poliittinen ratkaisu. Uuden tutkimuksenkin valossa pakosta tulisi luopua ja simulaattoriopetus pitäisi pitää jatkossakin kaikkien kuljettajatutkintoa suorittavien vaihtoehtona. Simulaattoreita käytetään lähes kaikkien liikennevälineiden ja moottorityökoneiden käyttökoulutuksessa. Teknologia kehittyy nopeasti ja se löytää yhä uusia käyttömuotoja. Simulaattoriharjoittelu on oppimisen kannalta tehokasta, tasalaatuista ja ympäristöystävällistä. Ajoharjoitteluratojen käyttöön velvoittavasta esityksestä pitäisi nyt luopua tai siirtää se jatkovalmisteluun, jolloin selvitetään perusteellisesti muutoksen vaikutukset yhdenvertaisuuteen, liikenneturvallisuuteen ja ajokortin hintaan.

Kunnioittavasti,

Pasi Nieminen

Autoliitto Ry